

دولت با صنعت نساجی همراهی کند

گفت‌وگو با مهندس سیدشجاع‌الدین امامی‌رئوف - دبیر انجمن صنایع نساجی ایران

اشاره:

صنایع کشور با مشکلات عدیده‌ای از جمله تامین مواد اولیه، واردات ماشین‌آلات و تجهیزات تولید، رکود بازار و... مواجه هستند؛ مشکلاتی که به نظر می‌رسد به جای رفع شدن روزبه‌روز در حال افزایش هستند. در این رابطه روزنامه جهان صنعت با مهندس سیدشجاع‌الدین امامی‌رئوف دبیر انجمن صنایع نساجی ایران مصاحبه تفصیلی در مورد مشکلات صنعت نساجی انجام داد که در ادامه می‌آید. به گفته وی، در حال حاضر سالی ۳۰۰ تا ۴۰۰ میلیون دلار واردات ماشین‌آلات داریم و این واردات براساس برنامه‌ریزی‌های واحدها با منابع موجود انجام می‌شود، اما برای دوره برنامه هفتم توسعه در خواست داریم که تسهیلاتی برای بازسازی و نوسازی واحدها پرداخت شود. مهندس امامی‌رئوف اذعان داشت: در بسیاری از موارد به دلیل تحریم و ریزش ارزش پول ملی امکان خرید ماشین‌آلات نورا نداریم و مجبور به واردات ماشین‌آلات دست دوم می‌شویم و با کمک شرکت‌های دانش‌بنیان این تجهیزات را سرپا می‌کنیم، اما در این حوزه هم دولت سنگ‌اندازی می‌کند.

◀ به عنوان سوال نخست در مورد وضعیت تقاضا در بازار توضیح دهید.

در حال حاضر بازار را رکد است که البته این رکود ناشی از شروع سال و تقارن با ایام محرم و صفر و... است. متأسفانه فشار رکود بیشتر شده و واحدهای تولیدکننده محصولات نهایی مانند پوشاک، فرش، موکت، کفپوش و کالای خواب با فشار رکود و عدم فروش در بازار مواجه هستند که به‌طور طبیعی اگر جامعه شادتر باشد میل به خرید مردم بیشتر می‌شود و تامین نقدینگی حاصل از فروش برای تولیدکنندگان در زنجیره بیشتر می‌شود.

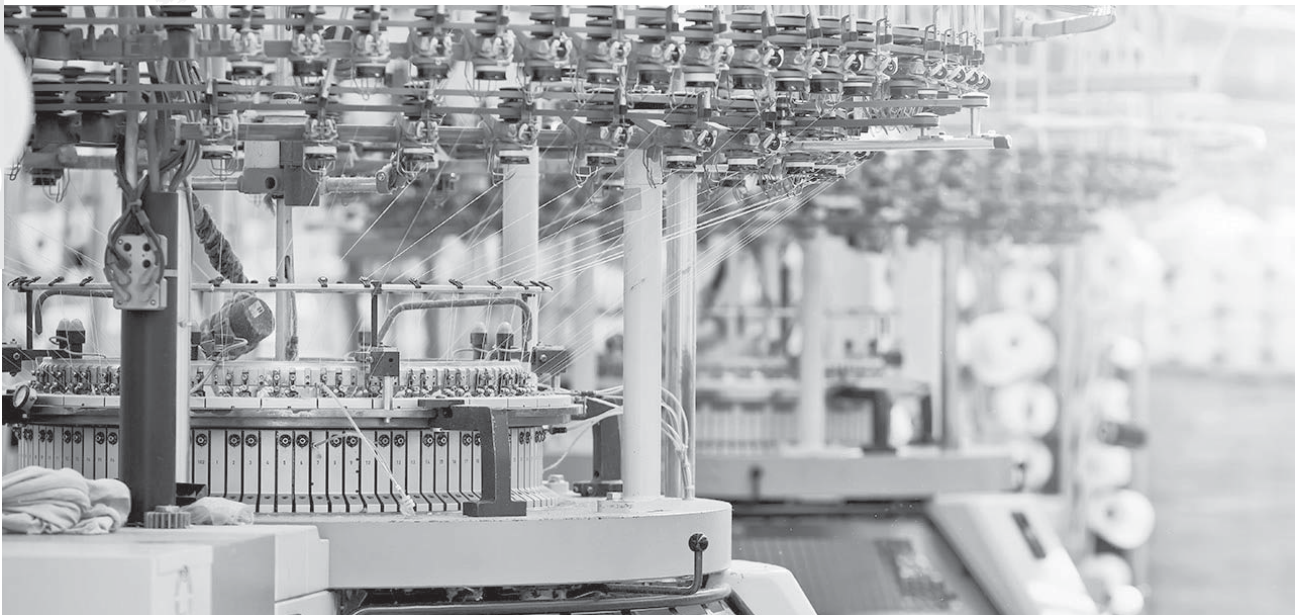
◀ طبق گفته فعالان صنعت نساجی، در مورد تعرفه‌های گمرکی نیز مشکلاتی وجود دارد. در حال حاضر وضعیت به چه صورتی است؟

در این زمینه مشکلی که با وزارت صمت داریم مربوط به تعرفه‌های گمرکی می‌شود. دستورالعمل‌های مختلفی داریم مبنی بر اینکه کالاهای مشابه ساخت داخل نباید وارد شوند. رگولاتوری تنظیم این موضوعات تعرفه‌های گمرکی است، یعنی کتاب تعرفه از صنایع داخلی ما و به خصوص جاهایی که پتانسیل داریم در برابر اجناس خارجی حمایت کند

به‌عنوان مثال در ترکیه هم از تولیدکننده داخلی در مقابل بازار بیرونی حمایت می‌شود، اما تعرفه‌های گمرکی ایران که هر سال کمیسیون ماده یک وزارت صمت تدوین می‌کند چند سالی است برای صنایع نساجی مشکل‌ساز شده است.

دو سال قبل نرخ پایه محاسبات گمرک دلار ۴۲۰۰ تومان بود؛ در آن مقطع برای الیاف، نخ، پوشاک و پارچه تعرفه مشخصی داشتیم که از سال ۹۲ تا ۹۹ این تعرفه کارکرد داشت و هر چقدر به انتهای زنجیره نزدیک می‌شدیم میزان تعرفه بالا می‌رفت؛ مثلاً برای الیاف پنبه تعرفه ۵، نخ ۱۵، پارچه ۳۰ و پوشاک ۷۰ درصد بود و به صورت پلکانی افزایش می‌یافت.

از سال ۹۷ جهش ارزی داشتیم که خود را در سال ۹۸ نشان داد، اما در این مقطع نرخ محاسبه گمرک همان ۴۲۰۰ تومان باقی ماند. در واقع تعرفه داشتیم، اما با توجه به نرخ دلار ۴۲۰۰ تومانی، نظام تعرفه‌ای کارکرد خود را از دست داد، زیرا نرخ دلار در بازار حدود ۲۵ هزار تومان بود، اما نرخ دلار مورد محاسبه گمرک یک‌پنجم این نرخ و ۴۲۰۰ تومان بود.

بر این اساس دولت سال گذشته تعرفه‌ها را کاهش داد، حقوق گمرکی را نیز از ۴ یک درصد کاهش داد و سود بازرگانی هم تقلیل یافت.

متأسفانه در این تغییرات تعرفه‌ای به لحاظ اینکه کار تخصصی نبود یک بازه زمانی طولانی تعرفه ایلاف به عنوان ماده اولیه و نخ به عنوان محصول واسطه‌ای برابر شد و اختلاف بین مواد اولیه و محصول واسطه‌ای از بین رفت و مورد اعتراض ما هم قرار گرفت. مدام پیگیری می‌کردیم و درخواست اصلاح نظام تعرفه‌ای را داشتیم که به نتیجه‌ای نرسید.

سال‌های سال پنبه را از ازبکستان تامین می‌کردیم. این کشور از سال‌ها قبل نسبت به سرمایه‌گذاری در حوزه ریسندگی اقدام نموده و پنبه را به نخ تبدیل کرده و نخ را صادر و حتی پنبه وارد می‌کند تا ارزش افزوده صادر کند. همچنین با سرمایه‌گذاری‌هایی که انجام داده به دنبال این است که نخ را به پارچه تبدیل کند تا ارزش افزوده بالاتری داشته باشد، بنابراین دیگر نتوانستیم از ازبکستان پنبه وارد کنیم و این کشور ترجیح داد نخ به ما صادر کند. این در حالی است که در کشور این برنامه‌ریزی را نداشتیم و نسبت به برنامه‌ریزی دیگران هم غفلت کردیم.

به هر حال مساله اختلاف در نظر گرفته نشده تعرفه‌ها باعث شد حجم زیادی نخ از ازبکستان به ایران وارد شود، بر همین اساس امسال ۸۰ میلیون دلار نخ از این کشور به ایران وارد شد در حالی که این رقم پارسال ۴۰ میلیون دلار و سال قبل‌تر از آن ۲۰ میلیون دلار بود.

همین موضوع در مورد پارچه هم وجود دارد و این روند

در حال شکل‌گیری است و پیش‌بینی می‌شود در آینده‌ای نزدیک این پارچه تبدیل به پوشاک شده و وارد ایران شود. ازبکستان برنامه‌ریزی کرده و صنعت نساجی خود را توسعه داده است.

همین برنامه‌ریزی‌ها در پاکستان، کامبوج، هندوستان، ترکیه و... وجود دارد ولی ما در ایران هنوز برنامه‌ریزی نداریم و برای صنعت نساجی هیچ جایگاهی دیده نشده است؛ به عنوان نمونه همه تشک‌های صنعتی گلایه دارند که چرا به بخش صنعت در برنامه هفتم توسعه توجه خاصی نشده است.

وضعیت سرمایه‌گذاری در این صنعت چگونه است؟

برای صنعت نساجی که یک صنعت اشتغالزا و دارای ارزش افزوده است نیاز داریم که در یک برنامه پنج‌ساله ۵ میلیارد دلار تسهیلات ارزان‌قیمت و تشویقی برای بازسازی و نوسازی تخصیص دهیم؛ یعنی باید سالی یک میلیارد دلار تسهیلات در نظر بگیریم تا زیرساخت‌های خود را از نظر تولید پارچه و پوشاک تقویت کنیم.

این در حالی است که سالیانه سالی ۳۰۰ تا ۴۰۰ میلیون دلار واردات ماشین‌آلات داریم و این واردات براساس برنامه‌ریزی‌های واحدها با منابع موجود انجام می‌شود، اما برای برنامه هفتم توسعه درخواست داریم که تسهیلاتی با شرایط خاص برای بازسازی و نوسازی واحدها پرداخت شود. در دهه هشتاد هم این اتفاق افتاد و واحدهای ما از محل آن، تسهیلات برنامه‌های بازسازی و نوسازی را اجرا نمودند؛ بنابراین نیاز

داریم دولت از این نظر به صنعت نساجی توجه کند.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که کمبود محصولات

پتروشیمی صنایع نساجی را با چالش مواجه کرده است. در حال حاضر مواد اولیه به چه صورتی تامین می‌شود؟

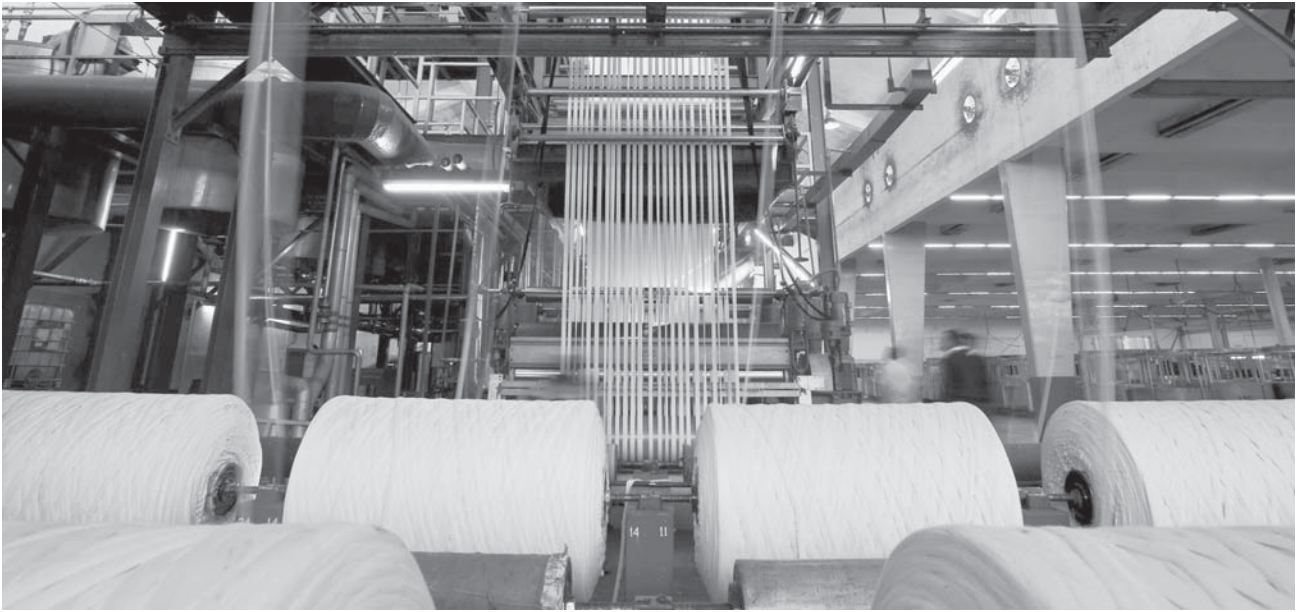
بخشی از مواد اولیه مصرفی صنعت ما گرانول‌های پتروشیمی است.

متأسفانه خریدهایی که از بورس کالا انجام می‌دهیم با رقابت‌های نسبتاً بالایی انجام می‌شود و نیاز داریم یا خوراک گاز پتروشیمی‌ها به شکل قابل توجهی تامین شود یا اینکه یک واحد دیگری مشابه واحد پتروشیمی تندگویان ایجاد شود تا پاسخگوی نیاز صنعت نساجی باشد.

مجموع برآوردهای ما از میزان عرضه، تقاضا، معاملات انجام‌شده و پروانه‌های بهره‌برداری صادرشده از سوی وزارت صمت و ظرفیت واحدهای تولیدی، میزان نیاز ما به چپیس پلی‌استر بیشتر از توان تولید تندگویان است و نیاز به ایجاد واحد مشابه در این زمینه داریم تا مواد اولیه تامین شود.

در بخش مواد اولیه طبیعی هم مصرف‌کننده پنبه هستیم و متأسفانه پنبه تولیدشده در داخل کمتر از ۵۰ درصد نیاز صنعت نساجی ما تامین می‌کند و در نتیجه مجبور به واردات پنبه هستیم که همین مساله مشکلات زیادی برای صنعت نساجی ایجاد کرده است، زیرا بازار جهانی پنبه یک بازار محدودی است.

در واقع واحدهای ما باید در حجم زیادی خرید کنند خود

این خرید کردن، نقل و انتقال پول و تحویل سفارش، پروسه طولانی است که پروسه تولید هم حساب نمی‌شود. برای یک صنعتگر برنامه‌ریزی کردن برای خرید پنبه پروسه سختی است.

درخواست ما این است که وزارت صمت یک حجم زیادی پنبه خریداری کند و به واحدهای صنعت نساجی از طریق بورس یا ... بفروشد. در واقع به جای اینکه واحدهای ما بروند کل دنیا را بچرخند و با سختی پنبه وارد کنند. بهتر است وزارتخانه برای خرید یک پکیج ۱۰۰ هزار تنی با کشورهای تولیدکننده توافق کند و در نهایت صنایع نساجی از خود دولت پنبه را بخرند.

در این صورت پنبه هم ارزان‌تر و هم راحت‌تر به دست تولیدکننده می‌رسد و هم امنیت خرید بالا می‌رود. در شرایط فعلی تولیدکننده دائم درگیر مشکل و بخشنامه‌های متعدد و تصمیم‌گیری‌های مختلف است.

در واقع مدام روی تولیدکننده صنعت نساجی برای تامین مواد اولیه فشار وجود دارد.

۴ با توجه به وضعیت تعرفه‌ها، مشکلی در واردات ماشین‌آلات وجود دارد؟

انجمن صنایع نساجی ایران یکی از صنایع پیشرو در موضوع تعرفه واردات ماشین‌آلات است، زیرا بالای ۹۷ درصد ماشین‌آلات مورد استفاده در صنعت نساجی وارداتی است.

البته به‌طور کلی در دنیا تولیدکننده این مدل ماشین‌آلات انگشت‌شمار است و بسیاری از شرکت‌های بزرگ دنیا در

دل هم ادغام شده‌اند تا بتوانند سهم بازار داشته باشند. بنابراین ما هم واردکننده این تکنولوژی هستیم.

با این حال وقتی در یک نمایشگاه خارجی شرکت می‌کنیم و مثلاً با یک شرکت سوییسی برای واردات ماشین‌آلات صحبت می‌کنیم، به دلیل تحریم‌ها تمایلی به همکاری با ما ندارند.

در واقع به دلیل مشکلات سیاسی و تحریمی این شرکت‌ها با ما همکاری نمی‌کنند و تصور کنید در این شرایط دولت هم تعرفه روی واردات ماشین‌آلات می‌گذارد.

در واقع وقتی دولت می‌داند که واردات ماشین‌آلات به دلیل تحریم مشکل است و تولیدکننده با هزار و یک داستان و از طریق کشور ثالث و... ماشین‌آلات وارد می‌کند نباید تعرفه سنگین روی واردات این محصول اعمال کند. توقع داریم دولت در این حوزه‌ها همراه‌تر باشد و سنگ‌اندازی کمتری کند.

مشابه همین موضوع را برای ماشین‌آلات دست دوم هم داشتیم. در بسیاری از موارد به دلیل تحریم و کاهش ارزش پول ملی امکان خرید ماشین‌آلات نو را نداریم و مجبور به واردات ماشین‌آلات دست دوم می‌شویم و با کمک شرکت‌های دانش‌بنیان این تجهیزات را به‌روز رسانی و نوسازی می‌کنیم اما در این حوزه هم دولت سنگ‌اندازی می‌کند و مشکلاتی را برای واردات به وجود می‌آورد که توقع می‌رود در این بخش‌ها با صنایع همراه‌تر باشد.

۴ لطفاً توضیحی هم در مورد واردات و صادرات و رفع تعهد ارزی بدهید.

واردات صنعت نساجی یک میلیارد و ۸۸۰ میلیون دلار است که این واردات کل زنجیره نساجی و پوشاک را شامل می‌شود. لازم به توضیح است که پوشاک به دلیل ممنوعیت عمدتاً به‌صورت قاچاق وارد می‌شود لذا عملاً میزان واردات پوشاک در این رقم دیده نشده است. از این عدد تقریباً ۶۸۰ میلیون دلار مربوط به واردات پارچه می‌شود.

بنابراین در صنعت بافندگی که نخ را به پارچه تبدیل می‌کند یک گپ بزرگی داریم و باید سرمایه‌گذاری در این حوزه انجام شود که با یک سرمایه‌گذاری کوچک می‌توانیم ارزشی این بخش را کاهش دهیم و تبدیل به تولید داخل کنیم.

اگر دولت از واحدهای بافندگی حمایت کند، ضمن جلوگیری از ارزشبری در بخش ریسندگی، رنگرزی، چاپ و تکمیل هم می‌توانیم سرمایه‌گذاری کنیم و صادرات را هم افزایش دهیم.

در حال حاضر صادرات ما در صنعت نساجی ۵۶۰ میلیون دلار است که از این میزان حدود ۲۹۰ میلیون دلار مربوط به صادرات فرش و موکت می‌شود. این ۲۹۰ میلیون دلار قابلیت افزایش ۳ تا ۴ برابری را دارد البته منوط به اینکه مشکلات حوزه نساجی در بخش صادرات از جمله موضوع رفع تعهد ارزی را حل کنیم.

در واقع دولت باید این بخش را تسهیل کند و با برقراری روابط نقل و انتقال پول و گسترش روابط بین‌المللی در بازه زمانی ۳ تا ۴ ساله زمینه افزایش صادرات نساجی را فراهم کند